

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
سبقت‌گامی

شماره: ۹۱/۱۲۲۳۴۲

تاریخ: ۱۳۹۱/۰۵/۱۰

پوست: دارد

شماره:

تاریخ:

پوست:

«سال ۱۳۹۱، سال تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی»

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیر دولتی، شرکت دولتی پست بانک و مؤسسه

اعتباری توسعه ارسال گردید.

با سلام

احتراماً؛ همان‌گونه که استحضار دارند وفق بند ۴ ماده ۳۴ قانون پولی و بانکی کشور، بانک‌ها مجاز نمی‌باشند بیش از آن‌چه بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به موجب دستورها یا آیین‌نامه‌های خاص تعیین می‌نماید، به اشخاص حقیقی یا حقوقی، تسهیلات یا اعتبار اعطا نمایند. نیک مستحضرنند که فلسفه وجودی این حکم قانونی که کمابیش در جمله کشورهای دنیا مورد توجه می‌باشد، امکان تخصیص منابع بانکی به تعداد بیشتری از احاد جامعه، تنوع بخشی بیشتر به سبد اعتباری بانک‌ها و به حداقل رساندن زیان‌های ناشی از تمرکز منابع بانک‌ها حول یک شخص یا گروهی از اشخاص مرتبط با یکدیگر که به تعبیری ذینفع واحد تلقی می‌شوند، است. بر همین اساس، مراجع نظارت بانکی مراقبت می‌نمایند اولاً تسهیلات و تعهدات قابل اعطا/ایجاد به هر ذینفع واحد حد و سقف معینی داشته باشد و ثانیاً مجموع تسهیلات و تعهداتی که از حد مشخصی بیشتر هستند و در ادبیات بانکی موسوم به تسهیلات و تعهدات کلان می‌باشند، بخش محدودی از منابع بانک‌ها را به خود تخصیص دهد.

با استناد به مراتب مذکور، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، از سال ۱۳۸۲ مقرراتی تحت عنوان آیین‌نامه تسهیلات و تعهدات کلان^۱ تدوین و ابلاغ نمود که طی آن بانک‌ها موظف شدند تا سقف مشخصی از منابع خود را- چه به لحاظ فردی و چه از حیث جمعی- به تسهیلات و تعهدات کلان تخصیص دهند. در حال حاضر، این بانک با عنایت به تغییر شرایط و اقتضائات و حصول تجربه ناشی از اجرای قریب یک دهه مقررات مذکور، اقدام به بازنگری آیین‌نامه مذکور و تدوین نسخه جدید آیین‌نامه تسهیلات و تعهدات کلان نموده است.

تهران- بلوار سروالاد- شماره ۱۴۴، تلفن: ۲۹۹۵۱

صفحه پستی: ۷۱۷۷/۱۵۸۷۵، فاکس: ۶۶۷۲۵۶۷۴، سایت اینترنتی: www.cbi.ir

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

با عنایت به مراتب فوق، به پیوست "نسخه جدید آیین نامه تسهیلات و تعهدات کلان" مصوب یک هزار و یکصد و چهل و یکمین جلسه مورخ ۱۳۹۱/۳/۲۳ شورای پول و اعتبار عیناً جهت اجرا ایفاد می شود. خاطر نشان می سازد به استناد مواد ۲۰ و ۲۱ آیین نامه مزبور، آن بانک/ مؤسسه اعتباری موظف است ظرف مدت شش ماه پس از تاریخ ابلاغ آیین نامه، وضعیت خود را با مفاد آن تطبیق دهد. بدیهی است پس از گذشت دوره زمانی مذکور و به طور مشخص از تاریخ ۱۳۹۱/۱۱/۱۰، نسخه جدید آیین نامه تسهیلات و تعهدات کلان لازم الاجرا خواهد بود و «آیین نامه تسهیلات و تعهدات کلان» موضوع بخشنامه شماره مب/۱۹۶۸ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۲۹، «اصلاحیه بند ۳-۱ آیین نامه تسهیلات و تعهدات کلان» موضوع بخشنامه شماره ۸۸/۷۸۴۰۰ مورخ ۱۳۸۸/۴/۱۳ و ماده ۱۷ سیاست های پولی، اعتباری و نظارتی نظام بانکی کشور در سال ۱۳۹۰ (مصوب ۱۳۹۰/۱۰/۲۰) و تبصره های یک و دو ذیل آن، منسوخ و کان لم یکن تلقی خواهد گردید.

خواهشمند است دستور فرمایید، مراتب به قید تسریع به کلیه واحدهای ذی ربط ابلاغ و بر حسن

اجرای آن نظارت به عمل آید. / ۱۲۵۹۹۰۷/غ

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

حمیدرضا غنی آبادی

امیرحسین امین آزاد

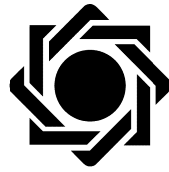
۳۸۳۱-۵

۳۲۱۵-۰۲

پیوست: ۱۲ برگ

تهران - بلوار میرداماد - شماره ۱۴۴، تلفن: ۲۶۶۵۱

صفحه اینترنتی: ۱۵۸۷۵/۷۱۷۷، فاکس: ۶۶۷۲۵۶۷۴، سایت اینترنتی: www.cbi.ir

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

آیین نامه تسهیلات و تعهدات کلان

خرداد ماه ۱۳۹۱

بِسْمِ تَعَالَى

باصولوات بر محمد و آل محمد

«آیین‌نامه تسهیلات و تعهدات کلان»

شورای پول و اعتبار در اجرای بند (۴) ماده (۳۴) قانون پولی و بانکی کشور و با استناد به بندهای (۵) و (۶) ماده (۱۴) و ماده (۴۴) همان قانون و نیز بر اساس ردیف (۱) از بند (د) ماده ۹۷ قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران و با هدف امکان تخصیص منابع بانکی به تعداد بیشتری از آحاد جامعه، تنوع بخشی بیشتر به سبد اعتباری مؤسسات اعتباری و به حداقل رساندن زیان‌های ناشی از تمرکز منابع مؤسسات اعتباری، «آیین‌نامه تسهیلات و تعهدات کلان» را که از این پس به اختصار «آیین‌نامه» نامیده می‌شود، به شرح ذیل تصویب نمود:

فصل اول - تعاریف

ماده ۱- در این آیین‌نامه عناوین ذیل به جای عبارت‌های مربوط بکار می‌روند:

- ۱-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
- ۲-۱- مؤسسه اعتباری: بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون و یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت آن بانک قرار دارد. در این آیین‌نامه شعبه بانک خارجی نیز مؤسسه اعتباری محسوب می‌گردد.
- ۳-۱- شعبه بانک خارجی: واحد عملیاتی از یک بانک خارجی که در چارچوب آیین‌نامه اجرایی «نحوه تأسیس و عملیات شعب بانک‌های خارجی در ایران» مصوب جلسه مورخ ۱۳۸۷/۱۲/۲۸ هیأت وزیران، در جمهوری اسلامی ایران فعالیت دارد.
- ۴-۱- ذینفع واحد: «یک شخص حقیقی یا حقوقی به طور مستقل» و یا «دو یا چند شخص حقیقی یا حقوقی که به واسطه برخورداری از روابط مالکیتی، مدیریتی، مالی، کنترلی و یا به هر نحو دیگری می‌توانند مؤسسه اعتباری را در معرض ریسک قرار دهند، بدین

ترتیب که مشکلات یکی از آن‌ها بتواند به دیگری تسری یابد و منجر به عدم بازپرداخت یا ایفای به موقع تسهیلات و یا تعهدات آن‌ها شود».

۵-۱- **افراد تحت تکفل:** فرزندان ذکور تا سن ۱۸ سالگی و فرزندان اناث در صورتی که فاقد شغل و همسر باشند.

۶-۱- **تسهیلات و تعهدات:** آن دسته از اقلام بالا و پایین خط ترازنامه مؤسسه اعتباری که به طور بالفعل یا بالقوه موجب تحمیل ریسک از طرف ذینفع واحد به مؤسسه اعتباری می‌شود.

۷-۱- **سرمایه پرداخت شده:** سرمایه مؤسسه اعتباری که در مرجع ثبت شرکت‌ها به ثبت رسیده است.

۸-۱- **اندوخته:** اندوخته قانونی و سایر اندوخته‌ها.

۹-۱- **تسهیلات و تعهدات کلان:** مجموع خالص تسهیلات و تعهدات اعطایی/ایجاد شده به/برای هر ذینفع واحد که میزان آن حداقل معادل ۱۰ درصد مجموع سرمایه پرداخت شده و اندوخته مؤسسه اعتباری باشد. این حد برای شعبه بانک خارجی، ۳ درصد مجموع دارایی‌های شعبه می‌باشد.

۱۰-۱- **واحد تابعه:** شخص حقوقی است که بیش از ۵۰ درصد سهام و یا سرمایه دارای حق رای آن به‌طور مستقیم و یا غیرمستقیم متعلق به شخص دیگر است.

۱۱-۱- **واحد وابسته:** شخص حقوقی است که حداقل ۲۰ درصد و حداکثر ۵۰ درصد سهام یا سرمایه دارای حق رأی آن به‌طور مستقیم و یا غیرمستقیم متعلق به شخص دیگر است.

۱۲-۱- **کشورهای گروه الف:** شامل کشورهایی که به عضویت کامل سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه (OECD) درآمده‌اند و همچنین کشورهایی که با صندوق بین‌المللی پول قراردادهای ویژه اعطای وام منعقد نموده‌اند مشروط به اینکه کشورهای مذکور، از پنج سال گذشته بدهی‌های ارزی دولتی خود را استمهال نکرده باشند. مرجع اعلام فهرست کشورهای مزبور، بانک مرکزی است.

۱۳-۱- **بانک‌های توسعه‌ای چندجانبه:** نهادهای بین‌المللی هستند که از طریق اعطای وام، کمک فنی، مشاوره‌های سرمایه‌گذاری و نظایر آن، به توسعه اقتصادی و اجتماعی کشورها به ویژه کشورهای در حال توسعه کمک می‌نمایند. برخی از مصادیق نهادهای مزبور

عبارتند از: بانک جهانی و واحدهای وابسته به آن، بانک توسعه آسیایی، بانک توسعه آفریقایی، بانک سرمایه‌گذاری اروپایی، بانک اروپایی ترمیم و توسعه، بانک توسعه اسلامی، صندوق اوپک برای توسعه بین‌المللی، صندوق عرب برای توسعه اجتماعی و اقتصادی، صندوق پولی عرب، بانک عرب برای توسعه اقتصادی در آفریقا، بانک توسعه نیمکره غربی (کارائیب) و بانک سرمایه‌گذاری نوردیک. مرجع اعلام فهرست نهادهای مزبور، بانک مرکزی است.

فصل دوم - ذینفع واحد

ماده ۲- مؤسسه اعتباری موظف است در اعطای تسهیلات یا ایجاد تعهدات، نسبت به شناسایی ذینفع واحد اقدام نماید. مصادیق ذینفع واحد به شرح زیر می‌باشد:

۲-۱- شخص حقیقی یا حقوقی به طور مستقل؛

۲-۲- اشخاص حقیقی و حقوقی دارای روابط مالکیتی، شامل:

۲-۲-۱- شخص حقیقی به اتفاق همسر و افراد تحت تکفل وی با واحد(های) تابعه و یا وابسته آن‌ها؛

۲-۲-۲- شخص حقوقی با واحد(های) تابعه و یا وابسته آن؛

۲-۲-۳- واحدهای تابعه و یا وابسته یک شخص حقیقی یا حقوقی با یکدیگر مشروط بر آن که حاصل ضرب درصد تملک آن‌ها توسط شخص مزبور، حداقل ۲۰ درصد باشد.

۲-۳- اشخاص حقوقی دارای روابط مدیریتی، شامل:

۲-۳-۱- شخص حقوقی با شخص حقوقی دیگری که حداقل دو سوم اعضای هیأت مدیره آن‌ها مشترک می‌باشد؛

۲-۳-۲- شخص حقوقی با شخص حقوقی دیگری که رییس هیأت مدیره آن‌ها مشترک می‌باشد.

۲-۴- اشخاص حقیقی و حقوقی دارای روابط مالی، شامل:

۲-۴-۱- شخص حقیقی با همسر و افراد تحت تکفل وی؛

۲-۴-۲- ضامن با مضمون عنه مشروط بر آن که میزان ضمانت، حداقل معادل ۷۵ درصد درآمد سالیانه/دارایی ضامن باشد. عکس رابطه فوق در صورتی مصداق دارد که اشخاص مزبور دارای ضمانت متقابل باشند؛

۲-۴-۳- شخص (الف) با شخص (ب) مشروط بر آن که بیش از ۵۰ درصد درآمد ناخالص سالیانه شخص (الف) توسط شخص (ب) تأمین شود. عکس رابطه فوق مصداق ندارد.

تبصره - اشخاص دارای روابط استخدامی از شمول قاعده فوق، مستثنی می‌باشند.

۲-۴-۴- اشخاصی که هر یک دارای حداقل ۲۰ درصد از سهام یا سرمایه دارای حق رأی یک شخص حقوقی باشند؛

۲-۴-۵- اشخاصی که بیش از ۵۰ درصد درآمد ناخالص سالیانه هر یک از آنها از منبع درآمد واحدی باشد.

تبصره - اشخاصی که به واسطه روابط استخدامی دارای چنین ویژگی هستند، مشمول قاعده فوق نمی‌باشند.

۲-۵- اشخاص حقیقی و حقوقی دارای روابط کنترلی، شامل:

۲-۵-۱- شخص حقیقی به اتفاق همسر و افراد تحت تکفل وی با شخص حقوقی که به هر نحوی دارای حق رأی بیش از ۲۰ درصد آرای آن شخص حقوقی می‌باشند؛

۲-۵-۲- شخص حقوقی با شخص حقوقی دیگری که به هر نحوی دارای حق رأی بیش از ۲۰ درصد آرای آن می‌باشد؛

۲-۵-۳- شخص حقیقی یا حقوقی با شخص حقوقی دیگری که قادر به راهبری سیاست‌های مالی و عملیاتی از جمله تصمیمات مربوط به تقسیم سود آن می‌باشد؛

۲-۵-۴- شخص حقیقی یا حقوقی با شخص حقوقی دیگری که به هر نحوی قادر به نصب و عزل اکثریت اعضای هیأت مدیره آن می‌باشد.

۲-۶- سایر مصادیق

روابط دیگری که ماهیتاً مشابه مصادیق مذکور در ردیف‌های ۲-۱ الی ۲-۵ این ماده می‌باشند.

فصل سوم - تسهیلات و تعهدات

ماده ۳- مؤسسه اعتباری موظف است در محاسبه مجموع خالص تسهیلات و تعهدات اعطا/ایجاد شده مربوط به ذینفع واحد، اقلام زیر را مشمول محاسبه قرار دهد.

۳-۱- تسهیلات، مشتمل بر اقلام بالای خط ترازنامه مؤسسه اعتباری، به شرح زیر:

- تسهیلات اعطایی، اعم از ریالی و ارزی شامل اصل و سود و وجه التزام تأخیر تأدیه دین (با توجه به ماهیت عقود موضوع تسهیلات)؛
- تسهیلات اعطایی از محل حساب ذخیره ارزی و صندوق توسعه ملی؛
- تسهیلات اعطایی به سایر مؤسسات اعتباری؛
- اسناد و بروات ریالی و اخوان شده؛
- بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی پرداخت شده؛
- بدهکاران بابت ضمانت نامه های پرداخت شده؛
- بدهکاران بابت کارت های اعتباری پرداخت شده؛
- بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی مدت دار، اعم از ریالی و ارزی؛
- بدهکاران بابت بروات اسنادی مدت دار، اعم از ریالی و ارزی؛
- پیش پرداخت بابت خرید اموال معاملات؛
- اموال خریداری شده بابت عقود؛
- کار در جریان جعاله؛
- بدهی مشتریان در حساب بدهکاران موقت؛
- بدهی مشتریان بابت مابه التفاوت نرخ ارز؛
- بدهکاران بابت بروات اسنادی پرداخت شده؛

۳-۲- تعهدات، مشتمل بر اقلام پایین خط ترازنامه مؤسسه اعتباری، به شرح زیر:

- تعهدات بابت انواع اعتبارات اسنادی؛
- تعهدات بابت ضمانت نامه ها و پذیرش های صادره، اعم از ریالی و ارزی؛
- تعهدات بابت کارت های اعتباری؛
- تضمین اوراق مشارکت صادره و تعهدات بابت مانده سهام پذیره نویسی شده؛
- تعهدات بابت قراردادهای منعقد معاملات؛

- بروات اسنادی مدت‌دار قبولی نویسی شده؛
- تعهدات بابت اعتبار اسنادی سایر مؤسسات اعتباری.

تبصره ۱- تسهیلات و تعهدات شامل تسهیلات و تعهدات اعطا/ایجاد شده از طریق شعب مؤسسات اعتباری در خارج از کشور نیز می‌گردد.

تبصره ۲- سود سال‌های آینده، وجوه دریافتی مضاربه، حساب مشترک مشارکت مدنی و وجوه اداره شده در محاسبه خالص تسهیلات منظور نمی‌شود. برای محاسبه خالص تعهدات نیز لازم است پیش‌دریافت نقدی اخذ شده بابت اعتبارات اسنادی و سپرده نقدی ضمانتنامه از میزان تعهدات کسر گردد.

ماده ۴- مؤسسه اعتباری موظف است در محاسبه مجموع خالص تسهیلات و تعهدات مربوط به هر ذینفع واحد، مبلغ تسهیلات و تعهدات را با ضریب یک اعمال نماید.

ماده ۵- در مورد شرکت‌هایی که مؤسسه اعتباری، مالک تمام یا بخشی از سهام آن‌ها می‌باشد، قیمت تمام شده سهام مزبور نیز در محاسبه مجموع خالص تسهیلات و تعهدات مربوط به آن‌ها منظور می‌شود.

فصل چهارم - حدود تسهیلات و تعهدات کلان

ماده ۶- نسبت مجموع سرمایه پرداخت شده و اندوخته مؤسسه اعتباری به تسهیلات و تعهدات به هر ذینفع واحد نباید کمتر از ۵ برابر شود. بدین ترتیب که میزان تسهیلات و تعهدات قابل اعطا/ایجاد توسط مؤسسه اعتباری به هر ذینفع واحد، حداکثر معادل ۲۰ درصد مجموع سرمایه پرداخت شده و اندوخته آن مؤسسه اعتباری باشد.

تبصره - حد مذکور در این ماده برای شعبه بانک خارجی، ۵ درصد مجموع دارایی‌های شعبه می‌باشد.

ماده ۷- نسبت مجموع سرمایه پرداخت شده و اندوخته مؤسسه اعتباری به مجموع تسهیلات و تعهدات کلان نباید کمتر از ۲۰ درصد شود. بدین ترتیب که مجموع میزان تسهیلات و تعهدات کلان مؤسسه اعتباری حداکثر معادل ۵ برابر مجموع سرمایه پرداخت شده و اندوخته آن مؤسسه اعتباری باشد.

تبصره ۵ - حد مذکور در این ماده برای شعبه بانک خارجی، ۶۰ درصد مجموع دارایی‌های شعبه می‌باشد.

ماده ۸- در مواردی که میزان تسهیلات مورد تقاضای یک ذینفع واحد بیش از حدود تعیین شده در این آیین‌نامه باشد، مؤسسه اعتباری می‌تواند با رعایت حدود مقرر، از روش اعطای تسهیلات به صورت مشترک (سندیکایی، کنسرسیومی و یا روش‌های مشابه) استفاده نماید.

فصل پنجم - موارد استثناء

ماده ۹- تسهیلات و تعهدات زیر از حدود مقرر در فصل چهارم مستثنی است:

۹-۱- تسهیلات و تعهداتی که ۱۰۰ درصد مبلغ آن‌ها مستثنی می‌باشد:

- ۹-۱-۱- تسهیلات و تعهدات به دستگاه‌های اجرایی و مؤسسات دولتی؛
- ۹-۱-۲- تسهیلات و تعهداتی که وثیقه آن‌ها اوراق بهادار تضمین شده توسط دولت یا بانک مرکزی باشد، مشروط بر این که ارزش وثایق مذکور حداقل معادل ۱۲۰ درصد اصل و سود (اعم از قطعی یا برآوردی) تسهیلات و تعهدات باشد؛
- ۹-۱-۳- تسهیلات و تعهدات به دولت‌های مرکزی یا بانک‌های مرکزی کشورهای گروه الف، منوط به موافقت بانک مرکزی؛
- ۹-۱-۴- تسهیلات و تعهداتی که وثیقه آن‌ها اوراق بهادار تضمین شده توسط دولت‌های مرکزی یا بانک‌های مرکزی کشورهای گروه الف باشد، منوط به موافقت بانک مرکزی و مشروط بر این که ارزش وثایق مذکور حداقل معادل ۱۲۰ درصد اصل و سود (اعم از قطعی یا برآوردی) تسهیلات و تعهدات باشد؛
- ۹-۱-۵- تسهیلات و تعهداتی که وثیقه آن‌ها سپرده نزد مؤسسه اعتباری ذی‌ربط باشد، منوط به آن که به لحاظ واحد پولی یکسان بوده و میزان سپرده حداقل معادل اصل و سود (اعم از قطعی یا برآوردی) تسهیلات و تعهدات باشد؛
- ۹-۱-۶- تسهیلات و تعهداتی که منجر به کاهش سرمایه و اندوخته مؤسسه اعتباری شده باشد؛
- ۹-۱-۷- تعهداتی که بدون قید و شرط از طرف بانک قابل فسخ بوده و سررسید آنها کمتر از یک سال است.

۹-۲- تسهیلات و تعهداتی که تا ۸۰ درصد مبلغ آن‌ها مستثنی می‌باشد:

۹-۲-۱- تسهیلات و تعهدات با سررسید یک‌سال و کمتر به سایر مؤسسات اعتباری؛

۹-۲-۲- تسهیلات و تعهداتی که وثیقه آن‌ها اوراق بهادار صادره و تضمین شده

توسط مؤسسه اعتباری ذی‌ربط باشد، مشروط بر آن که به لحاظ واحد پولی یکسان

بوده و میزان وثایق نیز حداقل معادل ۱۲۰ درصد اصل و سود (اعم از قطعی یا

برآوردی) تسهیلات و تعهدات باشد؛

۹-۲-۳- تسهیلات و تعهداتی که وثیقه آن‌ها، ضمانت‌نامه صادره توسط سایر

مؤسسات اعتباری حداقل معادل اصل و سود (اعم از قطعی یا برآوردی) تسهیلات و

تعهدات باشد؛

۹-۲-۴- تسهیلات و تعهدات به بانک‌های توسعه‌ای چندجانبه که نام آن‌ها در

فهرست اعلام شده توسط بانک مرکزی قرار دارد؛

۹-۲-۵- تسهیلات و تعهداتی که وثیقه آن‌ها، اوراق بهادار صادره توسط بانک‌های

توسعه‌ای چندجانبه‌ای باشد که نام آن‌ها در فهرست اعلام شده توسط بانک مرکزی

قرار دارد و میزان وثایق نیز حداقل معادل ۱۲۰ درصد اصل و سود (اعم از قطعی یا

برآوردی) تسهیلات و تعهدات باشد؛

۹-۳- تسهیلات و تعهداتی که تا ۵۰ درصد مبلغ آن‌ها مستثنی می‌باشد:

۹-۳-۱- خرید دیون موضوع اسناد و اوراق تجاری مدت‌دار که حداکثر ظرف ۵ روز

کاری تسویه می‌شوند؛

۹-۳-۲- تسهیلات و تعهداتی که وثیقه آن‌ها اموال غیرمنقول باشد مشروط بر این که

قیمت ارزیابی شده اموال مذکور توسط کارشناس رسمی دادگستری، حداقل معادل

۱۵۰ درصد اصل و سود (اعم از قطعی یا برآوردی) تسهیلات و تعهدات باشد؛

۹-۳-۳- تسهیلات و تعهداتی که وثیقه آن‌ها اوراق بهادار تضمین شده توسط سایر

مؤسسات اعتباری باشد، مشروط بر این که ارزش وثایق مذکور حداقل معادل ۱۲۰

درصد اصل و سود (اعم از قطعی یا برآوردی) تسهیلات و تعهدات باشد؛

۹-۴- تسهیلات و تعهداتی که تا ۲۰ درصد مبلغ آن‌ها مستثنی می‌باشد:

۹-۴-۱- اعتبارات اسنادی که کالای موضوع آن، وثیقه اعتبار است؛

۹-۴-۲- ضمانتنامه‌های ریالی یا ارزی که کمتر از یک‌سال به سررسید آنها باقی

مانده باشد؛

۹-۴-۳- تعهدات بابت قراردادهای منعقدہ معاملات؛

۹-۴-۴- تضمین اوراق مشارکت منتشر شده توسط سایر اشخاص حقوقی.

فصل ششم - کنترل داخلی

ماده ۱۰- اعطاء یا ایجاد هرگونه تسهیلات و تعهدات به ذینفع واحد که موجب قرار گرفتن تسهیلات و تعهدات مزبور در شمول تسهیلات و تعهدات کلان شود، باید قبلاً به تصویب هیأت مدیره مؤسسه اعتباری برسد.

ماده ۱۱- هیأت مدیره مؤسسه اعتباری موظف است به منظور شناسایی و ثبت کلیه تسهیلات و تعهدات کلان و تغییرات پس از آن و همچنین پایش چنین تسهیلات و تعهداتی از حیث انطباق با سیاست‌های اعتباری مؤسسه اعتباری، دستورالعمل جامعی متضمن رویه‌های اداری و حسابداری و ساز و کارهای کنترل داخلی مناسب، تدوین و به مرحله اجرا درآورد. دستورالعمل مزبور باید به گونه ای تدوین شده باشد که هرگونه روابط جدید بین اشخاص را در جهت شناسایی ذینفع واحد، پایش نماید.

ماده ۱۲- هیأت مدیره مؤسسه اعتباری مکلف است ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه، یکی از واحدهای سازمانی مرتبط را برای اجرایی نمودن مفاد آیین‌نامه مزبور، تعیین و به بانک مرکزی اعلام نماید.

ماده ۱۳- هیأت مدیره مؤسسه اعتباری باید واحد سازمانی موضوع ماده ۱۲ را موظف نماید ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه، یک بانک اطلاعاتی حاوی اطلاعات مربوط به ذینفع واحد ایجاد کند. بانک اطلاعاتی مزبور باید حداقل شامل مشخصات هر ذینفع واحد، مانده تسهیلات و تعهدات مربوط به هر ذینفع واحد، نوع روابط اشخاص مشمول ذینفع واحد و تسهیلات و تعهدات مستثنی از حدود مقرر، باشد.

ماده ۱۴- شعب، واحدهای اعتباری یا سایر مراجع ذی ربط مؤسسه اعتباری مکلفند پیش از اعطاء/ایجاد هرگونه تسهیلات و تعهدات، علاوه بر استعلام از «سامانه جامع اطلاعات مشتریان» در بانک مرکزی، اطلاعات مربوط به ذینفع واحد را از واحد سازمانی موضوع ماده ۱۲ استعلام نماید.

فصل هفتم - الزامات گزارش‌دهی

ماده ۱۵- مؤسسه اعتباری موظف است تمامی اطلاعات مربوط به تسهیلات و تعهداتی را که مطابق مفاد این آیین‌نامه به عنوان تسهیلات و تعهدات کلان محسوب می‌شوند - اعم از موارد مستثنی و غیرمستثنی - در مقاطع زمانی ماهانه و حداکثر ظرف مدت یک هفته پس از پایان هر ماه، به شیوه‌ای که بانک مرکزی اعلام خواهد نمود، به آن بانک گزارش نماید. اطلاعات مربوط به تسهیلات و تعهدات مزبور باید حداقل شامل هرگونه تغییر در مانده آن‌ها، اطلاعات مربوط به ذینفع واحد، نوع و میزان وثایق دریافتی باشد.

ماده ۱۶- چنانچه بنا به دلایل قهری؛ از جمله عدم بازپرداخت تسهیلات و یا ایفای تعهدات از سوی ذینفع واحد، ایجاد روابط جدید میان اشخاص و همچنین کاهش سرمایه و اندوخته مؤسسه اعتباری، حدود مقرر در این آیین‌نامه نقض شود، مؤسسه اعتباری موظف است ظرف مدت ۵ روز کاری، موضوع را طی گزارشی با ذکر دلایل به بانک مرکزی اطلاع دهد و حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از وقوع رویداد مذکور، نسبت به انطباق با حدود تعیین شده اقدام نماید. گزارش مزبور باید حداقل شامل اطلاعات مربوط به تسهیلات و تعهداتی که منجر به نقض حدود شده است، ذینفع واحد مربوط، میزان تخطی و تاریخ وقوع تخطی باشد.

تبصره - چنانچه مؤسسه اعتباری پس از گذشت مهلت مزبور، خود را با حدود مقرر در این آیین‌نامه تطبیق ندهد، مشمول مجازات‌های ماده ۱۸ خواهد شد.

ماده ۱۷- در اعطای تسهیلات به صورت مشترک (سندیکایی، کنسرسیومی و یا روش‌های مشابه)، هر یک از مؤسسات اعتباری مشارکت‌کننده باید تسهیلات مزبور را به میزان سهم خود گزارش نمایند.

فصل هشتم - مجازات

ماده ۱۸- تخطی از مقررات این آیین‌نامه موجب اعمال مجازات‌های مقرر در ماده ۹۶ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۴۴ قانون پولی و بانکی کشور خواهد بود.

فصل نهم - سایر

ماده ۱۹- مؤسسه اعتباری نباید به آن دسته از اشخاص حقیقی یا حقوقی که بیش از حدود مقرر در این آیین نامه به آن ها تسهیلات و یا تعهداتی اعطاء/ایجاد گردیده، تسهیلات و یا تعهدات جدید اعطاء/ایجاد نماید.

ماده ۲۰- مؤسسه اعتباری موظف است ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این آیین نامه، وضعیت خود را با مفاد آن تطبیق دهد.

ماده ۲۱- پس از دوره گذار، «آیین نامه تسهیلات و تعهدات کلان» موضوع بخشنامه شماره مب/۱۹۶۸ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۲۹، «اصلاحیه بند ۳-۱ آیین نامه مذکور»، موضوع بخشنامه شماره ۸۸/۷۸۴۰۰ مورخ ۱۳۸۸/۴/۱۳ و همچنین کلیه مصوبات قبلی شورای پول و اعتبار که مغایر با مفاد این آیین نامه باشند، منسوخ می گردد.

آیین نامه تسهیلات و تعهدات کلان در ۲۱ ماده و ۷ تبصره در یکهزار و یکصد و چهل و یکمین جلسه مورخ ۱۳۹۱/۳/۲۳ به تصویب شورای پول و اعتبار رسید و پس از دوره گذار، لازم الاجرا است.